

Є. Г. Мірошніченко

Вознесенський Олександр Сергійович

ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ Олександр Сергійович (справж. – Бродський, ін. псевд.: Комар, Люцифер, Ілля Ренц; 28. 02(11. 03). 1880, м. Вознесенськ Херсон. губ., нині Микол. обл. – 22. 01. 1939, с. Нова Шульба Семипалатин. обл., нині Казахстан) – теоретик кіно, драматург, письменник. Чоловік *В. Юренєвої*. Закін. Микол. гімназію (1897), юрид. факультет Моск. університету (1904). Відвідував драм. студію Моск. філармоніч. товариства (1898; кер. *К. Станіславський*), був кор. моск. газет. Від 1904 жив у Одесі, публікував вірші, фейлетони, огляди в г. «Одесские новости», ж. «Жало», «В мире искусств» (1907), від 1913 – у «Сатириконі», «Новому сатириконі». Одночасно в Одесі, Миколаєві читав курс лекцій про рос. символізм (опубл. під назвою «Поэты, влюбленные в прозу», С.-Петербург, 1914). Став відомим драматургом після появи драми-пантоміми «Слезы» (О., 1910; екранізована бл. 1914 рос. кінофірмою А. Ханжонкова), п'єс «Хохот» (1910), «Цветы на обоях» (1913), «Конец маскарада» (1914; усі – С.-Петербург) та ін., що йшли з успіхом на сценах столич. і провінц. театрів. Від серед. 1910-х рр. писав сценарії для кіно: драми «Немые свидетели» (1914), «Королева экрана» (1916; обидві екранізував реж. Є. Бауер), «Царь Николай II, самодержец Всероссийский» (1917) та ін. 1918–23 жив і працював у Києві. Співзасн., зав. репертуару та худож. частини кіноательє «Художній екран» (1918–19), де була поставлена за його сценарієм психол. драма «Хозяин жизни». Від 1919 – співроб. Всеукр. фотокіноуправління: створював агітфільми для Червоної армії, розробив різновид агітки – фільм-плакат («Все для фронта!»). Переносив на екран прийоми психол. театру, виступав проти комерц. кіно, через що неодноразово отримував крит. відгуки. Був одним із засн. і кер. «Студії екранного

мистецтва» (діяла у Києві з перервами 1919–23). Автор праці «Искусство экрана: Учеб. для киноактеров и режиссеров» (К., 1924). Виїхав 1924 до Петрограда (нині С.-Петербург), згодом – до Москви. Залишив кінематографію через неприйняття епіч. стилю в рад. кіно. Почав писати прозу: зб. оповідань «Извозчик в пенсне» (1925), «Дикари» (1926), «Сотая жена» (1928) та ін. Репрес. у серед. 30-х рр., засланий до Казахстану. Реабіліт. 1958. Не опубл. його п'єси «Доктор Зельцер», «Королева экрана», «Маска под маской», кн. спогадів «Начало столетия» (про зустрічі з О. Толстим та І. Рєпіним, співпрацю з В. Брюсовим) та ін.

Рекомендована література

1. Морозов Ю. Олександр Вознесенський // KINO-КОЛО. 2002. № 16.

Бібліографічний опис:

Вознесенський Олександр Сергійович / Є. Г. Мірошніченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27410>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).